

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ЕКОНОМІЦІ

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2022.62.0.6220>

УДК 378.1:33(477.83-25);
JEL A 22, B 15, I 21

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ПОЧАТКУ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ

Володимир Швець

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18,
e-mail: shwe@ukr.net; ORCID: 0000-0002-9940-689X*

Анотація. *Метою статті є поглиблення теоретико-методологічних основ розвитку економічної освіти на прикладі Львівського університету в умовах унікальної ситуації України першої половини ХХ ст. Актуальність дослідження зумовлене необхідністю з'ясування тогочасної ситуації щодо розвитку економічної освіти в умовах загострення політичних протистоянь та плюралізму поглядів, які виникли в результаті Першої світової війни та Визвольних змагань.*

У статті використано методи діалектики, ретроспективного аналізу і синтезу діяльності науково-педагогічного персоналу у сфері економічної освіти Львівського університету. Результати дослідження показали, що науково-педагогічний персонал Українського (таємного) університету тісно співпрацював з фаховими економічними інституціями і науковими установами Львова, брав активну участь у європейському освітньому просторі та діяльності українських фахових установ економічного напрямку, поширював свої знання через їхні друковані органи.

Узагальнений висновок показує, що економічна освіта у Львівському університеті періоду соціально-політичних трансформацій першої половини ХХ ст. розвивається у багатовекторній площині, а також розпочинається процес її інституалізації відповідно до запитів практичного економічного поступу. Досвід розвитку економічної освіти та її інституалізації у Львівському університеті сприятиме формуванню базових основ для майбутнього прогнозування ефективних освітніх технологій у надзвичайних і трансформаційних умовах.

Ключові слова: *економічна освіта, Львівський університет, Суспільної та економічної історії кафедра, Український (таємний) університет, гуманітарний факультет, факультет права і адміністрації, інституалізація*

Постановка проблеми. Перша половина ХХ ст. для Львівського університету знаменна початком багатовекторних трансформацій під впливом зростання економіки, що вплинуло на активізацію суспільно-політичного та національного самовизначення та початком інституалізації економічної освіти. Львівський університет, продовжуючи давні традиції, займає і сьогодні одне із чільних місць у підготовці конкурентоспроможних фахівців з економічних спеціальностей в Україні. Як вже попередньо висвітлено, доінституційний період розвитку економічної освіти в історії Львівського університету тривав у межах початку ХХ ст. [1]. У період відсутності економічного факультету (до 1966 р.) вказували приналежність професорсько-викладацького складу тільки до відділів (факультетів), а кафедри (інститути) здебільшого не вказувалось. У довідниках Львівського університету про статус професорсько-викладацького складу фігурували відомості про наукові ступені, вчені звання та назви наукових напрямів і навчальних дисциплін [2-3]. Початок інституалізації економічної освіти розпочинається з праць викладачів гуманітарного та факультету права і адміністрації, які на початку ХХ ст. здійснюють дослідження з проблем економічної історії та аналізу розвитку господарських структур [1]. Тому, дослідження з проблем економіки стали основою формування інституційних основ економічної освіти у Львівському університеті, що актуалізує потребу у висвітленні цього історичного досвіду. Водночас цей процес заслуговує особливої уваги та більш поглиблених досліджень у зв'язку із трансформаційними змінами спричиненими національно-визвольними, політичними та соціальними чинниками початку ХХ ст. Дослідження трансформації економічної освіти та початку її інституалізації у сфері сприятиме кращому розумінню складних ситуацій сьогоднішнього Львівського університету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Продовження досліджень освітнього досвіду у сфері економіки на прикладі Львівського університету [1-3] потребує висвітлення питань пов'язаних з процесом початку інституалізації економічної освіти на основі систематизації історичних даних. Адже потужна джерельна база висвітлена в енциклопедичному виданні присвяченому 350-літтю Львівського університету [2-3] стала основою спеціальних досліджень щодо розвитку економічної освіти [1, 4 С. 9–22]. Реалізація поглиблених досліджень у цьому напрямі відкриє нові можливості візуалізації майбутніх моделей розвитку економічної освіти не тільки у стінах Львівського університету, але й в Україні загалом.

Постановка завдання (формулювання цілей статті). Метою статті є обґрунтування особливостей розвитку економічної освіти у Львівському університеті в період початку інституалізації першої половини ХХ століття. Досягнення поставленої мети передбачає: висвітлити здобутки вчених, які проводили наукові дослідження з економіки у першій половині ХХ ст. на правничому і гуманітарному факультетах Львівського університету, зокрема викладачів кафедри суспільної та економічної історії Львівського університету; з'ясувати внесок викладачів Українського (таємного) університету у розвиток економічної освіти у Львові.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес початку інституалізації економічної освіти у Львівському університеті розпочинається від другої половини

IV-го періоду і триває до кінця V періоду, відповідно до наведеної у попередньому дослідженні періодизації [1]. Тобто цей період розпочинається від часу демократичних реформ у Львівському університеті і завершується утворенням кафедри політичної економії у 1940 р. (табл. 1).

Таблиця 1

Основні структурні параметри початку інституалізації економічної освіти у Львівському університеті

Періоди	Роки	Мова викладання	Параметри структурних елементів економічної освіти
IV	1848–1918	Польська, українська	Опрацювання та викладання навчальних дисциплін економічного характеру
			Підготовка наукових праць з економіки
			Підготовка і видання підручників з економічних дисциплін
V	1919–1939	Польська	Створення кафедри суспільної та економічної історії у Львівському університеті ім. Яна Казимира
		Українська	Функціонування Українського університету у Львові. Наукові праці викладачів у сфері економіки.

Як видно за даними табл. 1, початок інституалізації економічної освіти у Львівському університеті має свої унікальні особливості. Виокремлюючи у четвертому періоді три основні елементи освітнього процесу, бачимо логіку наукового поступу. Зокрема, опрацювання та викладання навчальних дисциплін економічного характеру здійснюється на факультеті права у зв'язку із затребуваністю серед практиків кооперативного сектору, акціонерних та приватних підприємств навиків і умінь з ведення обліку та звітності які стають обов'язковими [1]. Водночас, викладачами Львівського університету проводяться наукові дослідження та публікації праць з економіки, а на цій основі здійснюється підготовка і видання підручників з економічних дисциплін. Науково-викладацька діяльність в економічній області поступово висуває на порядок денний згуртування професорсько-викладацького складу в окремих інституціях за науковими напрямками та інтересами. На факультеті права це спостерігалось насамперед на таких кафедрах як цивільного права, суспільної економії, торговельного та вексельного права, адміністративного права і статистики. У результаті цієї співпраці з'являються друковані праці економічного характеру (табл. 2). Одним із перших викладачів, який згадується щодо функціонування кафедри суспільної економії є Владислав Охенковський (1840–1908) [3, С. 238]. Вивчав філософію у Петербурзькому університеті (1860–1863). Закінчив Йенський університет (1868), де досліджував історію економіки, зокрема – ціни в XIV–XVII ст.ст. та розвиток ощадних кас. Працював у статистичному бюро Львівського відділення (1874–1875), вивчав статистику у Львівському університеті (1877–1878). Після габілітації в Йенському університеті - професор в Академії Монстера, від 9.11.1892 р. – звичайний професор у Львівському університеті: завідувач кафедри суспільної економії, декан факультету права Львівського університету (1897-98), ректора (1902–03),

Таблиця 2

Праці економічного характеру виконані на факультеті права Львівського університету на початковому етапі інституалізації економічної освіти

№	Автор	Назва	Дата
1.	В. Охенковський	Кам'яна нафта (гас) у Галичині	1870
2.	В. Охенковський	Земельна власність гмін у Галичині, їхній грошовий капітал і зобов'язання	1874
3.	В. Охенковський	Англійські ощадні каси	1877
4.	Е. Тілл	Про перенесення табулярної власності	1878
5.	Е. Тілл	Загальні майнові права	1884
6.	С. Гломбінський	Про систему фізіократів в суспільній економіці	1888
7.	С. Гломбінський	Реформа валюти в Австрії	1890
8.	С. Гломбінський	Загальний податок від доходу в Австрії	1893
9.	Е. Тілл	З науки облігаційного права (п'ять томів)	1895
10.	О. Долинський	Австрійське право товариств з обмеженою відповідальністю	1908
11.	О. Долинський	Гіпотeka власника в проєкті новелізацій цивільного кодексу та її вплив на гіпотечний кредит	1914
12.	О. Долинський	Австрійське право приватного страхування	1917
13.	І. Вейнфельд	Річник Польщі. Статистичні таблиці (у співавторстві з Е. Ромерем)	1917
14.	Л. Каро	Проблеми скарбниці польської держави	1919
15.	І. Вейнфельд	Статистичний атлас (польською і французькою мовами у співавторстві)	1924-1925
16.	К. Пжибиловський	Вплив зміни відносин на зобов'язання	1926
17.	З. Сталь	Падіння франка і танець золотого	1926
18.	З. Сталь	Французько-американський фінансовий уклад	1926
19.	Я. Пекалкевич	Витрати та доходи публічно-правових спілок	1929
20.	М. Гонзатко	Право власності на комісійні товари	1932
21.	М. Аллерганд	Коментар до Господарського кодексу	1935
22.	М. Аллерганд	Коментар до Закону про банкрутство	1937

проректора (1903-04). Викладав: Суспільну економію; Семінаріум вищий з економії та скарбівництва; Семінаріум економічний для початківців. У 1888 обраний членом-кореспондентом Академії Умів у Кракові; членом Американської академії політичних і соціальних наук (від 1890) і Британської Економічної Асоціації (від 1893). Значний внесок у розвиток економічної освіти у Львівському університеті належить вченому економіко-правничого напрямку Ернесту Тіллю (1846–1926) [3, С. 523]. Е. Тілл вивчав право і економіку у Львівському університеті (1865–70). Після здобуття ступеня доктора працював в Прокуратурі Скарбниці у Львові, мав адвокатську практику. Від 1873 р. викладав сільськогосподарське право в Рільничій академії у Дублянах та лісове право у Львівській школі лісового господарства. Після габлітації у Ягелонському університеті – доцент кафедри цивільного австрійського права Львівського університету (1877), професор (з 1888), звичайний професором (з 1905). Завідував кафедрою

приватного австрійського права (1905–1917). Був деканом факультету права Львівського університету (1906–07). У 1921 став почесним професором Львівського університету, в 1926 отримав *honoris causa*. Опрацьовував майнове право (табл.2). Був віце-президентом Кодифікаційної комісії Польщі і керував її Львівським відділенням (1919). З 1897 член-кореспондент, а з 1921 дійсний член Польської Академії Умій. Входив до складу Наглядової ради Банку рільничого у Львові. До вчених економіко-правового напрямку Львівського університету відноситься також Маврицій Аллерганд (1868–1942) [2, С.133], який закінчив Віденський університет (1892). Опісля переїхав до Львова де займався адвокатською практикою і одночасно займається науковою діяльністю. У 1909 проходить габілітацію на факультеті права Львівського університету. Отримує звання надзвичайного професора (1917), а в 1922 стає звичайним професором на кафедрі цивільного права Львівського університету, де викладав Екзекуційне право; Неспоре і конкурсне право; Право страхування. Здійснював керівництво кафедрою торговельного і вексельного права (1930–1934). Опубліковує коментарі для правового забезпечення економічних відносин (табл. 2). Загинув у Янівському концентраційному таборі (1942).

Вагомий внесок у розвиток економічної освіти у Львівському університеті належить вченому економіко-правничого напрямку, доктору права Станіславу Гломбінському (1862–1943) [2, С. 408], який закінчив Львівський університет (1884), і отримав ступінь доктора права (1887). З 1885 по 1887 – на адвокатській роботі у суді м. Самбора. Вивчав економіку в університетах Берліна і Відня (1887–88). З 1888 у Львівському університеті – заступник професора суспільної економії, водночас у Дублянській сільськогосподарській школі. З 1889 на посаді доцента суспільної економії, а від 1892 стає надзвичайним професором політичної економії і звичайним професором. Був ректором Львівського університету (1909–1910). У 1925 р. очолив кафедру суспільної економії. Львівському університеті викладав такі навчальні дисципліни: Наука про скарбівництво; Історію суспільної економії; Семінаріум економічний; Право скарбове. Член Наукового товариства у Львові і Американської академії наук у Філадельфії. Автор багатьох праць з економіки (Табл. 2). Видав багато підручників (табл. 3). Депутат парламенту Австрії (1902–18) та Галицького сейму (1904–14). У 1911 був призначений міністром австрійських залізниць, міністр закордонних справ (1918). Був послом до сейму Польщі (1919–1927) і віце-прем'єром (1923). У 1939 ув'язнений радянською владою де і загинув (1943).

Професором кафедри торговельного і вексельного права Львівського університету був також Мечислав Гонзатко (1903–1945) [2, С. 364]. Закінчив Львівський університет і отримав магістра права (1925). Після навчання – асистент кафедри загальної теорії права (1926–35). Ступінь доктора здобув у 1928 р. У 1930 перебував у Берліні на 8-ми місячних студіях. Після габілітації (1932), з 1934 р. – заступник професора кафедри торговельного і вексельного права, а від 1.IX.1935 р. – надзвичайний професор і керівник цієї кафедри. Викладав також Торговельне і вексельне право у Люблінському католицькому університеті (1931–33 рр.) і у Львівській вищій школі закордонної торгівлі (1936–39), яку було перейменовано в Академію зовнішньої торгівлі (1937). Був куратором Товариства українських студентів права «Правнича громада» при

Львівському університеті (1935–38). М. Гонзатко з 1924 р. працював в Кодифікаційній комісії над підготовкою Торговельного кодексу. Стажувався у США з організації банківництва і грошового обігу (1939). Працював у Львівському ун-ті до 3.01.1940. У 1945 р. переїжджає до Кракова (до Ягелонського університету), однак по дорозі зник за невідомих обставин (ймовірно вбитий радянським воїном).

До вчених економіко-правничого напрямку Львівського університету належав також Ігнацій Вейнфельд (1877–1939) професор Академії Наук Політичних у Варшаві [5, 6]. Освіту здобув на факультеті права Ягелонського університету, продовжив навчання у Гетинді, Ерлагені та Відні. Практична діяльність Вейнфельда розпочалась із Прокуратурії Скарбниці у Львові. Після розпаду Австро-Угорської імперії працював керівником Відділу Скарбниці; заступником секретаря Міністерства Скарбниці, автор Державного бюджету Польщі (1920). У 1922 р. запрошений заступником директора Головного статистичного управління. Від 1924 до 1926 р. очолив Скарбничу палату у Львові. В 1927 р. відкриває у Варшаві адвокатську контору. І. Вейнфельд паралельно із практичною діяльністю (від 1919 р.) викладав у Львівському університеті навчальні дисципліни із скарбівництва. У 1920 р. здобуває ступінь доктора. Основні наукові інтереси і опубліковані праці зосереджувались в економічному напрямі, насамперед в області статистики і фінансів (табл. 2). Найбільш вагомою працею І. Вейнфельда став академічний підручник (табл. 3), який перевидавали п'ять разів (1925–1939 рр.). І. Вейнфельд був членом Товариства економістів і статистиків Польщі, за свою діяльність відзначений Командорським хрестом ордену “Polonia Restituta”. Помер 12 березня 1939 р. у Варшаві, але похований на львівському цвинтарі.

До розвитку економічної освіти у Львівському університеті має відношення Арнольд Болланд (1881–1940) [7], який навчався у Львівській політехніці (1899–1901) та у Віденській політехніці (1901–1903). З 1903 р. на викладацькій роботі, в 1909 р. викладає у спеціальній середній школі Академії Торгівлі у Кракові. У 1922 р. здобув *viniam legendi* на філософському факультеті Львівського університету, як доцент мікрохімічного аналізу і викладав на фармацевтичному відділі; 1924 викладач товарознавства у відділі сільського господарства. Засновник і директор Інституту Товарознавства (1924), а також один із засновників Вищих Студій Торгівельних (WSH) у Кракові (1925). Упродовж 1938–1939 рр. ректор Академії Торгівлі видавець і редактор «Wiadomości Towaroznawczy». Член Наукового товариства у Львові, Польського природознавчого товариства ім. М. Коперніка. Близько 150 наукових і навчальних публікацій з товарознавства, хімії та мікрохімії, а також судової хімії, зокрема підручник з «Товарознавства» перевидано сім разів (табл. 3). У 1939 р. заарештований німецькою владою, відправлений до табору в Сахсенхаузен. Командорський Хрест ордену відродження Польщі.

Таблиця 3

**Підручники з економічної освіти підготовлені на факультеті права
у Львівському університеті**

№	Автор	Назва	Місто, дата
1	Станіслав Гломбінський	Поняття науки про скарбництво	Самбір, 1889
2	Станіслав Гломбінський	Поняття науки про скарбництво	Львів, 1890
3	Станіслав Гломбінський	Виклад науки про скарбництво	Львів, 1894
4	Леопольд Каро	Суспільствознавство	Краків, 1908
5	Олександр Долинський	Основи торговельного права	Львів, 1911
6	Арнольд Болланд	Товарознавство (сьоме видання)	1923
7	Ігнацій Вейнфельд	Скарбництво в Польщі	1925-39
8	Станіслав Гломбінський	Наука про скарбництво	Львів, 1925
9	Олександр Долинський	Польське вексельне право	Познань, 1925
10	Леопольд Каро	Етика і наука суспільної економії	Львів, 1925
11	Ян Пекалкевич	Статистика	Львів, 1925
12	Леопольд Каро	Основи науки суспільної економії	Львів, 1926
13	Станіслав Гломбінський	Національна економіка	Львів, 1926
14	Ян Пекалкевич	Статистика	Варшава, 1927
15	Станіслав Грабський	Суспільна економія	1927-29
16	Ян Пекалкевич	Статистика акціонерних товариств	Варшава, 1928
17	Казимир Пжибиловський	Міжнародне приватне право	Львів, 1935
18	Станіслав Гломбінський	Історія економіки	Львів, 1939

Серед вчених економіко-правничого напрямку Львівського університету достойне місце займає доктор права Олександр Долинський (1866–1930) [2, С. 453]. Закінчив правничий факультет Львівського університету і дворічні студії в Берліні та Гетинді. Ступінь доктора здобув на правничому факультеті Львівського університету (1895) і обійняв посаду приват-доцента австрійського приватного права, у 1904 р. – надзвичайного професора торговельного і вексельного права, а від 1909 р. – звичайний професора Львівського університету. Був деканом правничого факультету Львівського університету (1921–22), завідував кафедрою торговельного і вексельного права, водночас завідував кафедрою міжнародного приватного права (1925–30). Викладав Австрійське приватне право (українською мовою) і Австрійське торговельне і вексельне право. У 1930 р. О. Долинський став ректором Вищої школи закордонної торгівлі у Львові де попередньо читав лекції з Торговельного права. Упродовж життя брав участь у законотворчій діяльності, зокрема: очолював Секцію торговельного права Кодифікаційної Комісії Польщі, автор проектів законів про вексельне і чекове право, про акціонерні спілки і товариства з обмеженою відповідальністю. Обирався президентом Зв'язку Стоваришень Заробкових і Господарчих у Львові (1920–30). Автор багатьох праць з діяльності спілок, торговельного та цивільного права (табл. 2), та підручників з економіки (табл.3). У 1929 був відзначений орденом *Polski odrodzonej*. Помер 23.XII.1930 і похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Почесним доктором права і водночас професором політичної економії Львівського університету був Станіслав Грабський (1871–1949), брат реформатора польської валюти Владислава, який був двічі прем'єр-міністром Польщі [2, С. 413]. Навчався на природничому факультеті Варшавського університету, у Берліні на суспільно-філософських студіях (1891), у Парижі в Школі Політичних Наук (1892). Від 1903 викладав у Ягелонському університеті. У 1905 р. переїжджає до Львова на посаду референта сільськогосподарських справ у Крайовому відділі Товариства Рільничого і професора Академії Рільничої в Дублянах. Викладав у Львівському університеті Методологію суспільних наук. На запрошення президіуму Кола Польського переїжджає до Петербургу як секретар і спеціаліст з аграрних питань і питань автономії (1906). Після розпуску I-ї Думи повернувся до Львова і очолив кафедру суспільної економії Львівського університету (1910), був деканом правничого факультету (1910–11), завідував також кафедрою скарбництва (1936–39), був куратором студентського Економічного гуртка. С. Грабський був послом сейму Польщі (1919–27), міністр релігії та освіти (1923, 1925–26). Після 1926 р. посвятив себе науковій діяльності у Львівському університеті. Його підручник декілька разів перевидували (табл. 3). З початком II-ї світової війни заарештований більшовиками і ув'язнений (1939–1941). Після звільнення переїжджає до Лондону і очолює II Раду Народову Речі Посполитої (1942–44). З поверненням до Польщі – заступник президента Крайової Ради Народової (1945–47). Помер у 1949 р., похований у Варшаві.

До вчених економіко-правничого напрямку належить Збігнев Паздро (1873–1939) [5]. Закінчив Львівський університет і захистив докторат у 1900 р. Після студій у Мюнхенському університеті проходить габілітацію з суспільної економії у Львівській Політехніці (1908). Від 1920 р. – професор адміністративного права у Львівському університеті. Обирався деканом правничого факультету упродовж 1922–34 рр.; очолював кафедру адміністративного права. Викладав: Політичне право і суспільні науки; Економіко-адміністративні студії; Територіальне самоуправління. Помер у Львові 13.IX.1939, похований на Личаківському цвинтарі.

Розвитку економічної освіти у Львівському університеті сприяла також діяльність доктора права Леопольда Каро (186–1939) [2, С. 587]. Він викладав на факультеті Львівського університету Суспільну економію і Науку скарбництва (Фінанси). Був членом Польського Економічного Товариства. Автор праць з економіки (табл.2) та підручників (табл.3). У своїх поглядах був прихильником християнського солідаризму. Помер у Львові 8.II.1939.

Одним із вчених-економістів Львівського університету, що залишив свій вклад у науку став Ян Пекалкевич (1892–1943) [3, С.275]. Народився у Курську, у 1914 р. закінчив економічний факультет Політехнічного інституту в Петербурзі. У 1923–24 рр. читав лекції зі статистики у Львівському університеті. Від 1925 р. – професор статистики у Варшаві, одним із найвідоміших експертів з економічної статистики, співпрацював зі Комісією Ліг Націй (від 1923) та польськими банками. З 1927 р.– член Міжнародного інституту статистики. Входив до складу редакцій часописів «Statystyki Pracy» і «Handlu Zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej». Автор понад 60 наукових публікацій (табл. 2) і підручників (табл. 3).

Активним учасником розвитку економічної освіти у стінах Львівського університету був Казимир Кароль Пжибиловський (1900–1987) [7]. Навчався на факультеті права Львівського університету (1918–1922 рр.), у 1923 р. здобуває ступінь доктора права і викладає на кафедрі цивільного права. Під керівництвом Ернеста Тілля і Р. Лонгхемса де Бер'єра виконав наукове дослідження «Вплив девальвації грошей на виконання зобов'язань», яке стало основою для отримання звання доцента (1927 р.), а від 1936 р. – звичайного професора цивільного права Львівського університету. З 1931 р. Казимир Пжибиловський очолював Інститут міжнародного приватного права, обирався деканом факультету права Львівського університету (1937-1939 рр.). Викладав у Львівському університеті до 1945 р., очолюючи кафедру цивільного права. Читав лекції в Католицькому університеті в Любліні та в Академії закордонної торгівлі у Львові. У 1945 р. К. Пжибиловський арештований органами НКВС і вивезений в табір поблизу Ворошиловграду (Луганськ). Після звільнення виїжджає до Кракова, де викладав у Ягелонському університеті. Наукові інтереси Пжибиловського охоплювали проблеми цивільного та міжнародного права, викладав Основи бухгалтерії. Автор наукових праць (табл. 2) та підручників (табл. 3). Помер 1987 року у Кракові, де і похований.

До вчених економіко-правового напрямку, що викладав у Львівському університеті належить Здзіслав Сталь (1901–1987) [3, С. 462]. Стажувався в Страсбургу і Парижі (1926), асистент кафедри суспільної економії Львівського університету з 1925 р., отримав габілітацію у Львівському університеті (1929). Викладав Політичну економію і Скарбництво. Наукові праці присвячені грошовому обігу (табл. 2). Редактор львівських часописів «Słowo Polskie» «Kurier Lwowski». Двічі обирався послом Польщі (1930, 1938). Заарештований більшовиками в листопаді 1939 р., був засланий в табір біля Владивостоку (1941). Після звільнення вступив до армії Андерса. Був професором Польського університету в Лондоні. Помер 1987 р. у Лондоні.

Першою спеціалізованою іституцією, яка об'єднала економічні дослідження викладачів і сприяла розвитку економічної освіти у Львівському університеті стала кафедра суспільної та економічної історії, яку було створено у 1919 р. на філософському факультеті [3, с. 491]. Від 1924 р. вона переходить у підпорядкування гуманітарного факультету Львівського університету, а з 1931 р. її перейменовують в Інститут суспільної та економічної історії. Кафедра забезпечувала викладання навчальних дисциплін: «Питання економічної та суспільної історії середньовіччя», «Історія польського міста і села», «Економічна історія Європи нового часу», «Історія колоніальної експансії європейських держав». До головних напрямів наукових досліджень належали проблеми поглиблення спеціалізації економічної історії, зокрема історія цехового укладу Львова, ретроспективний аналіз цін, податків і метрології господарських процесів. За результатами діяльності інститут набув всесвітньої відомості серед наукових шкіл економічної історії (табл. 4). В останній рік своєї діяльності (1939) інститут нараховував близько 50 осіб: наукових працівників і студентів. Основним друкованим органом Інституту суспільної та економічної історії були дослідження з суспільно-економічної діяльності: «Badania z dziejów społecznych i gospodarczych». Упродовж 1925–1939 вийшло 35 томів. [3, с. 491].

Таблиця 4

**Наукові праці та підручники економічного характеру видані викладачами
Інституту суспільної та економічної історії Львівського університету**

№	Автор	Назва	Місто, дата
1.	Ф. Буяк	Галичина. Край, населення, суспільство, сільське господарство (т. I)	Львів, 1908
2.	Ф. Буяк	Галичина. Лісництво, гірництво і промисли (т. II)	Львів, 1910
3.	І. Глівіц	Еволюція синдикатів	Варшава, 1916
4.	Ф. Буяк	Економічний розвиток Галичини (1772–1914)	Львів, 1917
5.	Ф. Буяк	Економічний розвиток Польщі у нарисі	Краків, 1925
6.	І. Глівіц	Основи світової економіки	Варшава, 1926
7.	С. Інґльот	Суспільно-економічні відносини в господарствах вроцлавського єпископату у I половині XVI ст.	Львів, 1926
8.	В. Терлецький	Як упорядкувати вітрину магазину	Львів, 1927
9.	С. Гошовський	Ціни у Львові у XVI і XVII століттях	Львів, 1928
10.	І. Глівіц	Міжнародні угоди виробників	Варшава, 1930
11.	С. Інґльот	Колонії в середньовічному Ельзасі	Краків, 1931
12.	С. Гошовський	Хроніка семінарів з суспільної та економічної історії 1921-1931	Львів, 1932
13.	С. Гошовський	Ціни у Львові у 1701–1914 роках	Львів, 1934
14.	Ю. Пельц	Ціни в Кракові у 1369–1600 рр.	Львів, 1935
15.	І. Глівіц	Основи світової економіки	Варшава, 1935
16.	Ф. Юнкевич	Чинники нерівномірної зміни цін у 1701–1800 рр.	Львів–1935
17.	Ф. Юнкевич	Розвиток цін та платні у роках 1701–1750	Львів – 1936
18.	Ю. Пельц	Ціни в Гданьску в XVI–XVII ст.	Львів, 1937
19.	І. Глівіц	Основи світової економіки	Варшава, 1938
20.	С. Інґльот	Суспільно-економічна історія середньовіччя	Львів, 1938

Найбільш яскравою постаттю цього інституту став Францішек Буяк (1875–1953) – вчений історико-економічного напрямку, один із засновників польської школи економічної історії [2, С. 256]. Навчався в Ягеллонському університеті (1894–1900), де почав викладати з 1897 р. Після здобуття ступеня доктора філософії (1899) викладає на посаді доцента Ягеллонського університету з 1905 р. і професора – упродовж 1909–1918 рр. Під час Першої світової війни професор Ф. Буяк розробив проект сільськогосподарських реформ, у 1918–1920 рр. – міністр сільського господарства. У 1919–1921 рр. – професор Варшавського університету. У Львівському університеті – професор і керівник Інституту суспільної та економічної історії (1921–1941), сформував свою наукову школу [8]. Автор понад 400 наукових праць, частина з яких присвячена економічній історії (табл. 4), викладав дисципліни економічного характеру (табл. 5). Був член-кореспондентом (1917), а з 1922 – академіком Польської Академії Наук. Член Чехословацької сільськогосподарської академії, Чехословацького наукового товариства і Слов'янського інституту в Празі. Після війни (від 1946 р.) – професором Ягеллонського університету. Помер у 1953 в Кракові де і похований.

Одним із фахівців міжнародної економіки Львівського університету був Іполіт Глівіц (1878-1943) – дипломат, кандидат математичних наук [2, С. 407]. Закінчив Одеський університет (1901), викладав у Петербурзькому гірничому інституті (1907–1909 рр). З 1931 на Дипломатичних студіях Львівського університету, зокрема, семінар: Проблеми міжнародної промисловості (1936–1939). У 1934–35 рр. читав лекції в Ягеллонському університеті. Наукові праці І. Глівіца присвячені проблемам міжнародного бізнесу (табл. 4). Дипломатичний представник у Петербурзі, Одесі та Києві. Представляв Польщу з питань торгівлі та фінансів у США (1919–25). Директор Департаменту торгівлі Міністерства промисловості та торгівлі, керівник Скарбнично-бюджетної комісії (1928–30). Заарештований під час окупації, де і загинув. Похований у Варшаві.

Серед вчених економіко-історичного напрямку Львівського університету був доктор філософії, учень професора Ф. Буяка, – Станіслав Гошовський (1904–1987) [2, С. 377]. Викладав на гуманітарному факультеті Львівського університету, доцент Інституту суспільної та господарської історії (1935), член Наукового товариства у Львові. Автор багатьох праць з проблем історії економіки (табл.4), викладав дисципліни з економічної історії (табл. 5).

Одним із вчених економіко-історичного напрямку Львівського університету був доктор філософії Стефан Інґльот (1902–1994) [2, С. 553]. Навчався у Львівському університеті на відділі філософії, учень Ф. Буяка. Від 1922 по 1924 – асистент кафедри суспільної і економічної історії. У 1927–29 рр. на студіях у Парижі, Брюсселі та Страсбургу. Викладав історію торгівлі в Академії Закордонної торгівлі у Львові. У 1932–39 рр. на посаді доцента Львівського університету, а від 1939 – професор. Автор більш як 400 праць [11]. Найвизначніші праці присвячені економічній історії середньовіччя (табл. 4), з цієї ж проблематики читав лекції (табл. 5). З 1945 р. у Ягеллонському університеті (1945–1950), а з 1950 р. у Вроцлаві, де став фундатором кафедри економічної і суспільної історії Вроцлавського університету. Удостоєний доктора honoris causa.

Упродовж 1931–1939 рр. викладачами Інституту суспільної та економічної історії Львівського університету проводились лекції та семінари із 17 навчальних дисциплін економічного напрямку (табл. 5).

Таблиця 5

Навчальні економічні дисципліни Інституту суспільної та економічної історії Львівського університету у 1931–1939 рр.

№	Навчальні дисципліни	Викладачі
1	2	3
1.	Економічна історія середньовічної Польщі	Францішек Буяк
2.	Економічні відносини у слов'ян до початку ХІ ст.	Францішек Буяк
3.	Нарис загальної економічної історії	Францішек Буяк
4.	Вступ до економічної історії	Францішек Буяк, Станіслав Гошовський
5.	Вправи з економічної та соціальної історії для початківців	Францішек Буяк
6.	Семінар економічної та соціальної історії	Францішек Буяк
7.	Вплив економічних чинників на політичну історію Польщі	Францішек Буяк

1	2	3
8.	Вступ до економічної історії: основи суспільної економії, історії економічних доктрин і статистичних методів	Францішек Буяк, Станіслав Гошовський
9.	Економічна історія XIX ст.	Францішек Буяк
10.	Економічна історія Середніх віків	Стефан Інґльот
11.	Практичні поради до наукової роботи з економічної історії	Ф. Буяк, Францішек Юкневич Юліан Пельц
12.	Суспільний та економічний розвиток Польщі у XVI ст.	Стефан Інґльот
13.	Чинники економічного життя у греко-римському Єгипті	Францішек Смолька
14.	Натуральне та грошове господарство у Середньовіччі	Стефан Інґльот
15.	Економічна історія Європи у Новий час (XVI–XVIII ст.)	Станіслав Гошовський
16.	Основи суспільної економії, елементи статистики та історії суспільно-економічних доктрин	Станіслав Гошовський
17.	Економічна історія Західної Європи у Новий час	Станіслав Гошовський

Як видно за даними табл. 5, найбільш частка дисциплін економічного характеру викладали вчені школи професора Ф. Буяка [12]. Заслуговує уваги постать Франца Юкневича (1907 – ?) вченого економіко-історичного напрямку [3, С. 705]. Навчався на гуманітарному та юридичному факультетах у 1930–35 рр. У 1934–41 рр. – асистент Інституту суспільної та економічної історії (з 1940 р. кафедра політичної економії, а від 1944 р. – поновлений на цю ж кафедру). У часи війни – опікун і хранитель майна кафедри. Основні наукові дослідження з питань аналізу зміни цін у різні періоди (табл. 4).

Дослідження розвитку економічної освіти у Львівському університеті було б не повним без оцінки внеску вчених, які не були економістами, але залишили свій вагомий слід унаслідок своїх міждисциплінарних наукових інтересів. Саме таким був Владислав Терлецький (1891–1958) – мистецтвознавець, доктор історії мистецтв [13]. Навчався у Львівському університеті з 1909 р. на філософському факультеті: вивчав математику, але після трьох років перепрофілювався на історію мистецтв. У 1920 р. повернувся до Львівського університету, закінчив навчання і став асистентом відділу історії мистецтв у професорів Й. Антоневича, В. Подляху і В. Козіцького. Одночасно, з 1927 р. – асистент Львів. музею художнього промислу. Наукові інтереси В. Терлецького зосереджувались у напрямі мистецтвознавства цехів середньовічного Львова (30 праць). Практичне застосування набутих знань сприяв виданню посібника з маркетингу (табл. 4), який був чи не першим з книжок, присвячених ринковим методам просування товарів. В. Терлецький – секретар Товариства любителів мистецтва (з 1935). Останні роки життя провів у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

Переломним моментом історії Львівського університету стало політичне протистояння після закінчення війни, у 1919 р., викликане діями польської влади щодо обов'язку студентів Львівського університету служити в польській армії У зв'язку з переходом на польську мову викладання було закрито українськомовні кафедри і звільнено більшість українських викладачів, які не прийняли ці нововведення. Зі сторони українського студентства і вчених це викликало протести і було засновано

Український університет у Львові [3, 544–545]. Ініціаторами його створення виступили: Наукове товариство ім. Шевченка; Товариство українських наукових викладів ім. Петра Могили. Рішення про створення Українського університету у Львові прийняв з'їзд українських студентів у липні 1921 р., а у вересні навчальний заклад розпочав свою роботу. Діяльність Українського університету відбувалось в умовах конспірації і на громадських засадах. Навчання часто супроводжувалось арештами поліцією студентів та професорів. Матеріальну допомогу Українському університету надавали українські заклади і установи, у тому числі від української еміграції [14]. У першому році діяльності Український університет мав три факультети: філософський, юридичний і медичний, а пізніше – технічний. Український університет налічував 1028 студентів, з них: на філософському – 235 особи; на юридичному – 608 осіб; на медичному – 185. Крім того було ще 230 надзвичайних студентів. Український університет у Львові не зміг довго працювати в умовах конспірації, але встиг зробити вагомий внесок у розвиток економічної освіти українською мовою викладання. Вважається, що загалом університет функціонував до 1927 р. [3]. Викладання економічних дисциплін в Українському університеті здійснювалось на юридичному факультеті, але спеціалізованої кафедри не було. Не зважаючи на це викладачами Українського університету продовжувались дослідження економічного характеру (табл. 6).

Таблиця 6

**Наукові праці та підручники економічного характеру видані викладачами
Українського університету у Львові**

№	Автор	Назва	Дата
1.	І. Крип'якевич	Матеріали до історії торгівлі Львова	1905
2.	І. Крип'якевич	Кольбер і меркантилізм	1909
3.	Є. Архипенко	Пасічницький словник	1910
4.	Ю. Павликовський	Будівництво, мета і праця кооперації на Великій Україні	1920
5.	І. Шимонович	Українська промисловість	1920
6.	Ю. Павликовський	Земельна справа у Східній Галичині	1922
7.	І. Крип'якевич	Княжий город Галич	1923
8.	І. Шимонович	Зелений Клин – нова Україна	1923
9.	І. Шимонович	Історія політичної економії	1923
10.	І. Крип'якевич	Монети Б. Хмельницького і П. Дорошенка	1924
11.	Є. Архипенко	Український рамковий вулик	1925
12.	І. Крип'якевич	Нарис історії українського ловецтва	1925
13.	Є. Архипенко	Поступове пасічництво	1927
14.	І. Крип'якевич	Міста і промисли за княжих часів	1927
15.	Ю. Павликовський	Причини пауперизації українського селянства в Галичині до 1848 р. і після знесення панщини	1929
16.	Є. Архипенко	Практичний господарський порадник	1931
17.	Ю. Павликовський	Нарис розвитку української молочарської кооперації	1933
18.	Ю. Павликовський	На профілях етапів кооперативної думки і чину	1934

Як видно за даними табл. 6, значна частка наукових досліджень економічного характеру належить видатному історику Івану Крип'якевичу (1886–1967) – найбільш талановитому представникові школи М. Грушевського [1]. Не дивлячись на те, що І. Крип'якевич в Українському університеті викладав історію (1921–1924), його економічні дослідження впливали на формування економічного світогляду студентської молоді.

В Українському університеті у Львові викладав «Теорію та практику кооперації» (1923–24) видатний український політичний і державний діяч – Євген Архипенко (1884–1959) [15]. Він навчався в Електротехнічному інституті у Петербурзі (1906–1908) та Петровській сільськогосподарській академії. У 1906–1909 рр. видавав перший український журнал з бджільництва у Петербурзі, а в Києві журнал «Рілля» (1910). Був одним з лідерів Української Народно-Республіканської Партії. За Директорії – міністр земельних справ УНР в уряді С. Остапенка (лютий-квітень 1919). В 1919–20 рр. – міністр земельних справ в уряді Б. Мартоса та міністр народного господарства в уряді В. Прокоповича. Від 1921 р., після окупації більшовиками Наддніпрянщини Є. Архипенко у Львові, де видавав журнали «Українське пасічництво» і «Сільський світ» (1922–28). Під час викладання в Українському університеті – активний дописувач до українських журналів на теми пасічництва, автор підручників з пасічництва і рахівництва в господарстві (табл. 6). У 1944 р. виїхав до Німеччини, де і помер (1959).

Одним із українських економістів, які викладали в Українському університеті був Юліан Павликовський (1888–1949) [16]. Навчався на правничому факультеті Львівського університету (1906–1910) та на агрономічному факультеті Високої Земельної Академії у Відні (1914). Від 1915 р. працював на керівних посадах: в Красвому товаристві «Сільський господар» у Львові; член Дирекції «Народної Торгівлі» (1915–1920); голова Ревізійного союзу українських кооператив (1921–1944); головою Надзірної ради «Маслосоюзу» (1926–1944); член Надзірної ради «Центробанку» (1925–1939); член Контрольної комісії «Земельного банку гіпотечного» (1925–1929); член Бюро Волинської кооперації в Кременці (1921–1927); член Головної ради Волинської кооперації в Луцьку (1927–1929). У 1921–22 рр. викладав Аграрне право в Українському університеті у Львові. Водночас читав лекції з кооперації на вищих економічних курсах при Торговельній школі товариства «Просвіти» (1923–1926), на курсах «Сільського господаря», «Маслосоюзу», для інструкторів Ревізійного союзу українських кооператив. Брав участь у товаристві наукових викладів ім. П. Могили з проблем сільського господарства і кооперації. Наукові праці Ю. Павликовський присвятив розвитку кооперації в Україні (табл. 6). Представляв українську кооперацію на міжнародних конгресах: Базиля (1921), Гашдау (1924), Стокгольм (1927), Відень (1930), Париж (1933), Лондон (1937). З 1944 р. – в Німеччині, професор кафедри кооперації Технічно-господарського інституту (Регенсбург) і в Українському вільному університеті (Мюнхен).

В Українському університеті у Львові читав лекції з Історії політичної економії відомий український економіст і статистик – Іонакій Шимонович (1885–1939) [С. 17]. Навчався у Петербурзькому університеті. В 1917 р. делегований до Української Центральної Ради, – товариш міністра пошти і телеграфу УНР. Викладав політичну економію у Кам'янець-Подільському університеті (1920–1921). Під час викладів в

Українському університеті (1922–1926) І. Шимонович видав один із перших підручників українською мовою «Історія політичної економії» [С. 18]. З передмови цього підручника дізнаємось, що видання здійснене за проською його студентів-правників і відповідає аналогам підручників виданих у країнах Західної Європи для вивчення однойменного курсу на кафедрах Політичної економії. В останньому розділі підручника (Україна) відзначено імена українських вчених: М. Туган-Барановського, В. Косинського, К. Воблого, М. Грушевського, Ф. Щербини, С. Остапенка, О. Мицюка, К. Мацієвича. С. Веселовського, А. Синявського і В. Тимошенко (як творців економічної історії України на початку ХХ ст.). У 1926 І. Шимонович повернувся на Наддніпрянщину, був професором Київського сільськогосподарського інституту, пізніше в Казані й Донецькому. Переслідувався більшовиками, останній раз засланий у 1938 р., де і загинув.

Серед студентів Українського університету у Львові слухав лекції професорів М. Кордуби та І. Крип'якевича видатний діяч української кооперації Ілля Витанович. Водночас він працював інструктором в українській бурсі поширюючи економічні знання на середню ланку фахівців [С.18]. Таким чином поширювалась економічна освіта через українські економічні організації та часописи після закриття Українського університету у Львові.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Економічна освіта у Львівському університеті в період початку інституалізації першої половини ХХ ст. має свої унікальні особливості, які спонукають зробити такі висновки:

1. Третій період розвитку економічної освіти у Львівському університеті характеризується процесом трансформацій, які виникли під впливом війни і призвели до розпаду Австро-Угорщини та відновлення державності Польщі. Це визначило ключові зміни в освітньому процесі, і насамперед щодо мови викладання у Львівському університеті, а це призвело до створення українською спільнотою окремого Українського університету у Львові.

2. Економічна освіта у Львівському університеті на цьому етапі (1919–1939) представлена економічними дисциплінами які викладають вчені економіко-правового напрямку на юридичному факультеті, та вченими економіко-історичного напрямку на філософському, а згодом – на гуманітарному факультеті. Якщо професори-правники викладали економічні дисципліни виходячи з потреби застосування економічних знань в організації та управлінні державою, то професори-історики більше зосереджували увагу на соціально-економічному розвитку суспільних відносин.

3. Інституалізація економічної освіти на цьому етапі розпочинається із функціонування Інституту суспільної та економічної історії (1931–1939), створеного на основі однойменної кафедри, ще у 1919 р. Найбільшу роль у цьому інституті відіграла наукова школа професора Ф. Буяка, а його багатонаціональні семінари сприяли помягченню процесу полонізації навчального процесу у Львівському університеті.

4. Організаційно відгалужена діяльність Українського університету від економічної освіти у Львівському університеті сприяла розвитку економічних досліджень в україномовному форматі, а в умовах роз'єднаності Правобережної та

Лівобережної України зберігало єдність українського інтелектуального потенціалу.

Досліджений пласт історичних джерел розвитку економічної освіти у Львівському університеті слугуватиме новим можливостям переосмислення науково-освітніх процесів у сучасному вимірі.

Список використаних джерел

1. Швець В. Розвиток економічної освіти у Львівському університеті (доінституційний період) / Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2021. Випуск 60. С. 7–20. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/economics/article/view/11354>.
2. Енциклопедія. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. Т.І : А-К. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 716 с.
3. Енциклопедія. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. Т.ІІ : Л-Я. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 764 с.
4. Проблеми теорії та практики обліково-аналітичних наук / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Ковалюка і канд. екон. наук, проф. В. Швеця. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 440 с.
5. Skład Uniwersytetu w latach akademickich 1936/37 i 1937/1938. Lwów., 1937. – 104 s.
6. Mozołowski Rafał. Prof. Ignacy Weinfeld. Wiad. Statyst., 2001, №1. – С. 78–79.
7. Wyrok na Uniwersytet Jagielloński / pod red. L. Najdukiewiczza. Kraków. 1989. – S. 305–306.
8. Dąbkowski P. Sprawozdanie dziekańskie za rok akademicki 1925-1926. Lwów, 1926. – 98 s.
9. Uniwersytet Jagielloński. Złota księga wydziału prawa i administracji / pod red. I. Stelmacha i W. Uruszczka. Kraków. — 2000, S. 367–381.
10. Грицак Я. Український вимір школи Францішка Буяка. URL: <http://history.org.ua/LibraryUA/978-966-02-6810-4/978-966-02-6810-4.pdf>
11. Zbigniew Kwaśny. Stefan Inglot. Uczeni wrocławscy. t.III. Wrocław. 1996. s. 66–72.
12. Боднар О., Тарнавський Р. Тематика історичних дисциплін у Львівському університеті (1930-1939). Вісник Львівського університету. Серія історична. 2014. Випуск 50. С. 395–417.
13. Głajewski L. Władysław Terlecki./Biuletyn Historij sztuki. Warszawa. – 1959, №2, s. 238–240.
14. Качмар В. Львівський університет у 1784–1918 рр.: організаційні, освітньо-наукові та національні трансформації. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 556 с.
15. Швець В. Є., Павлік І. Є. Розвиток наукової думки з обліку і аналізу в сільському господарстві у виданнях Євгена Архипенка. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 3. С. 216–224.
16. Швець В. Є. Науково-практичний внесок Юліана Павликовського у розвиток економічних наук / Торгівля, комерція і підприємництво : збірник наук. праць. – Львів: Львівська комерційна академія, 2014. – Вип. 16. – С. 171–175.
17. Ворончак, І. Іонакій Шимонович: сторінки життя та наукової діяльності / Історія української географії та картографії: проблеми і перспективи : матеріали Другої всеукраїнської наук. конференції, 4–5 грудня 2000 р. – Тернопіль : ТНПУ, 2000. – С. 123–127.
18. Шимонович І. Історія політичної економії. Львів, 1923. – 148 с.
19. Гелей С. Д. Життєвий шлях та наукова творчість Іллі Вітановича (1899–1939 рр.). URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/Vydan_Guman/Docs/Gumanitarnii_No_8.pdf

References

1. Shvets V. Development of economic education at Lviv University (pre-institutional period) / Visnyk of Lviv National University. The series is economic. 2021. Issue 60. pp. 7–20. [in Ukrainian]
2. Encyclopedia. Lvivskyy natsionalnyy universytet imeni Ivana Franka (2011) [Ivan Franko National University of Lviv]: in 2 volumes. T.I: AK. – Lviv: Ivan Franko Lviv National University, 2011. – 716 p. [in Ukrainian].
3. Encyclopedia. Lvivskyy natsionalnyy universytet imeni Ivana Franka (2014) [Ivan Franko National University of Lviv]: in 2 volumes T.II: L-Ya. – Lviv: Ivan Franko Lviv National University, 2014. – 764 p. [in Ukrainian].
4. Problems of theory and practice of accounting and analytical sciences / For general. ed. Dr. Econ. Sciences, Prof. O. Kovaliuk and Cand. econ. Sciences, Prof. V. Shvets. – Lviv: Ivan Franko Lviv National University, 2017. – 440 p. [in Ukrainian].
5. Composition of the University in the academic years 1936/37 and 1937/1938. Lviv., 1937. –104 p. [in Poland].
6. Mozołowski Rafał. Prof. Ignacy Weinfeld. Tabes. Statistics, 2001, №1. – P. 78-79. [in Poland].
7. Judgment at the Jagiellonian University / edited by L. Najdukiewicz. Cracow. 1989. – P. 305–306. [in Poland].
8. Dąbkowski P. Dean's report for the academic year 1925–1926. Lviv, 1926. – 98 p. [in Poland].
9. Jagiellonian University. Złota Księga of the Faculty of Law and Administration / edited by I. Stelmach and W. Uruszczek. Cracow. – 2000. pp. 367–381. [in Poland].
10. Hrytsak J. The Ukrainian dimension of the school of Frantsysk Buyak. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-6810-4/978-966-02-6810-4.pdf> [in Ukrainian].
11. Zbigniew Kwaśny. Stefan Inglot. Wroclaw scholars. vol. III. Wroclaw. 1996, pp. 66–72. [in Poland].
12. Bodnar O., Tarnavsky R. Themes of historical disciplines at the University of Lviv (1930–1939). Bulletin of Lviv University. The series is historical. 2014. Issue 50. pp. 395–417 [in Ukrainian].
13. Glajewski L. Władysław Terlecki./Biuletyn Historij art. Warsaw. – 1959, №2, pp. 238–240. [in Poland].
14. Kachmar V. Lviv University in 1784–1918: organizational, educational, scientific and national transformations. Lviv: Ivan Franko Lviv National University, 2021. – 556 p. [in Ukrainian].
15. Shvets VE, Pavlik IE Development of scientific thought in accounting and analysis in agriculture in the publications of Eugene Archipenko. Economic analysis. Ternopil, 2018. Volume 28. № 3. S. 216–224. [in Ukrainian].
16. Shvets VE Scientific and practical contribution of Julian Pavlykovsky in the development of economic sciences / Trade, commerce and entrepreneurship: a collection of sciences. work. - Lviv: Lviv Commercial Academy, 2014. – Issue 16. – P. 171–175. [in Ukrainian].
17. Voronchak, I. Ionakiy Shimonovych: pages of life and scientific activity / History of Ukrainian geography and cartography: problems and prospects: materials of the Second All-Ukrainian Sciences. conference, December 4-5, 2000 – Ternopil: TNPU, 2000. – P. 123–127. [in Ukrainian].
18. Shimonovich I. History of political economy. Lviv, 1923. – 148 p. [in Ukrainian].
19. Geley SD Life and scientific work of Ilya Vitanovich (1899–1939). URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozhdily/Naukovi_Vydannya/Vydan_Guman/Docs/Gumanitarnii_No_8.pdf [in Ukrainian].

ECONOMIC EDUCATION AT LVIV UNIVERSITY IN THE PERIOD OF TRANSFORMATIONS AND THE BEGINNING OF INSTITUTIONALIZATION

Volodymyr Shvets

*¹Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave., Lviv, 79008,
e-mail: shwe@ukr.net; ORCID: 0000-0002-9940-689X*

Annotation. The purpose of the article is to substantiate the peculiarities of the development of economic education at Lviv University in the period of the beginning of institutionalization in the first half of the 20th century. The urgency of the study is due to the need to clarify the current situation regarding the development of economic education at Lviv University in the context of escalating political confrontation and pluralism of views that emerged as a result of the First World War and the period of liberation struggles of the Ukrainian people. Clarification of the development of economic education in all its manifestations at Lviv University, as well as its institutionalization in the university professional training of students will contribute to the future forecasting of effective educational technologies in extraordinary and transformational conditions.

The article uses methods of analysis and synthesis of scientific and pedagogical staff in the field of economic education of Lviv University. Methods of dialectics and retrospective analysis in the analysis of economic disciplines taught in the first half of the twentieth century. at the faculties of law and humanities of Lviv University. In particular, the subjects and scientific achievements of the staff of the Department of Social and Economic History of Lviv University are detailed. Methods of retrospective analysis and synthesis were applied to the activities of the Ukrainian (secret) University in Lviv. It was found out that the scientific and pedagogical staff of that time showed their scientific and practical activity in solving current socio-economic problems of that time. The results of the study showed that the scientific and pedagogical staff of the Ukrainian (Secret) University closely cooperated with professional economic institutions and research institutions of Lviv, took an active part in the European educational space and activities of Ukrainian economic institutions, disseminated their knowledge through their publications.

The generalized conclusion shows that economic education at Lviv University in the period of socio-political transformations of the first half of the XXth century develops in the multi-vector plane. At the same time, the process of institutionalization of economic education begins in accordance with the requirements of the practical activities of economic entities and the cooperative movement in general. The experience of the development of economic education and its institutionalization at Lviv University will contribute to the formation of basic foundations for the future forecasting of effective educational technologies in extraordinary and transformational conditions.

Key words: economic education, Lviv University, Department of Social and Economic History, Ukrainian (Secret) University, Faculty of Humanities, Faculty of Law and Administration, Professor.

*Стаття надійшла до редакції 25.03.2022
Прийнята до друку 23.05.2022*